

Samlingsbeskrivelse: Mangfold, 4.trinn

TEMA		FORMÅL
Innhold	Samlingen handler om at det er fint at vi ikke er like. At vi kan være like og ulike på samme tid, at vi har aksept for ulikhet og akseptere hverandre slik vi er. Det er viktig at vi bruker «vi» og «oss», at vi snakker om «de av oss» og ikke om «de andre». Samlingen for 4. trinn handler spesielt om kjønn. Mest handler den om likheter og ulikheter mellom jente og gutt. På slutten av økten ser vi en film som gir et utgangspunkt for å snakke om at noen ganger er ikke kjønn enten eller. Som voksne må vi snakke om dette som en del av «vi-begrepet» vårt, ikke som at det bare gjelder «noen andre». Det kan være elever i din klasse som kjenner seg mer som motsatt kjønn.	Gi felles kunnskap om temaet Øve på samtale om temaet Reflektere rundt temaet i fellesskap
Kompetanse til ansatte	Livet & Sånn skriver om mangfold i sin lærerveiledning, les her: Mangfold for vaksne Jenter og guttar, like og ulike - Livet og sånn (livetogsann.no) Det står i LK 20 og overordnet del at Identitet og kulturelt mangfold er en del av opplæringens verdigrunnlag: https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.2-identitet-og-kulturelt-mangfold Serie med flere episoder: https://tv.nrk.no/serie/hoere-hjemme Språklig og kulturelt mangfold – en ressurs i opplæringen: https://nafo.oslomet.no/wp-content/uploads/2015/03/Spr%C3%A5klig-og-kulturelt-mangfold-%E2%80%93-en-ressurs-i-oppl%C3%A6ring.-GI%C3%B8mmen.pdf Utdanningsnytt: Er det rom for mangfold og ulikhet i den norske skolen? https://www.utdanningsnytt.no/fagartikkel-inkluderer-mangfold/er-det-rom-for-mangfold-og-ulikhet-i-den-norske-skolen/303166	Øke kunnskap og trygghet i å undervise om temaet

	Språklig og kulturelt mangfold i skolen (OsloMet og NAFO): https://nafo.oslomet.no/ressurser/mangfald-og-inkludering/mangfald-i-skolen/ NDLA, Kulturelt mangfold: https://ndla.no/nb/r/tverrfaglige-temaer/kulturelt-mangfold/35ac9dbfaa Dembra, ferdig undervisningsopplegg: https://gammel.dembra.no/no/utema/identitet-og-tilhorighet/?fane=om-temaet&trekk=2 Fagsnakk, Språklig mangfold: https://www.fagsnakk.no/norsk/et-undervisningsopplegg-om-spraklig-mangfold/ Link til livet: https://www.linktillivet.no/filer/Aa_heie_paa_mangfold_LINK.pdf Å vokse opp med flere kulturer: https://vfb.no/rad-og-tips/arkiv/vokse-opp-med-flere-kulturer/	
Kunnskapsmål fra LK20	Folkehelse og livsmestring Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte. Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.	Ivareta de overordnede målene i læreplanen knyttet til folkehelse og livsmestring

	Kompetansemål: Norsk: • følge opp innspill fra andre i faglige samtaler og stille oppklarende og utdypende spørsmål • reflektere over hvordan språkbruken vår påvirker andre, og hvordan vi tilpasser og endrer språket i ulike situasjoner • (...) samtale om språklig variasjon og mangfold i nærmiljøet KRLE: • Samtale om hva menneskeverd, respekt og toleranse betyr og hva det innebærer for hvordan vi lever sammen • Identifisere og reflektere over etiske spørsmål • Sette seg inn i og formidle egne og andres tanker, følelser og erfaringer Samfunnsfag: • Samtale om identitet, mangfold og fellesskap og reflektere over hvordan det oppleves å ikke være en del av fellesskapet	Ivareta kompetansemålene i LK20 knyttet til temaet
Husk	• Kosedyr/ball til å sende ut i ringen under avslutningen	
Tips	• Felles gjennomgang av opplegget sammen med alle voksne – se egen beskrivelse. Ansvar: Avdelingsleder/rektor • Når du øver med kollegaer i forkant, tenk på hva som evt. kan bli en utfordring i din gruppe • Vurder om det må gjøres individuelle tilpasninger ut fra gruppens eller enkeltelevers behov. • Noen elever trenger spesiell forutsigbarhet. Dere kan se på samlingsbeskrivelsen og lekene i forkant, i et samarbeid med hjemmet. Tilrettelegge etter behov. • Om en aktivitet ikke fungerer så godt, avbryt i tide. Si «Dette greide vi ikke i dag, vi prøver igjen i morgen» • Prioriter lekene om du ser at dere går tom for tid eller at elevene ikke engasjerer seg helt i samtalen	De voksne må legge til rette slik at alle elever får mulighet til å delta Unngå at leker kan brukes til å mobbe

Organisering av timen		
Ringen	Sett på inngangsmusikk: For Indre Østfold kommune: Can't Stop The Feeling.mp4 For eksterne kommuner: Trolls: Can't Stop The Feeling GoNoodle - YouTube • Vi rydder klasserom • Vi samles i ringen	Gjenkjennelse Alle kan se alle og føle fellesskap i gruppa
Pusteøvelse og bevegelse	Øvelsen heter «Sprayboksen» Pusteøvelse - Sprayboksen Når du skal gjennomføre pusteøvelsen med elevene, velger du selv om du vil vise filmen eller om du modellerer selv. Dersom du ønsker å benytte en annen øvelse, finner du flere eksempler på https://www.io.kommune.no/tjenester/skole-og-utdanning/robuste-barn/pusteovelsler/	Bevisst på pust, kropp, nærvær, fellesskap og bevegelse
Film og samtale	Introduser temaet før vi ser filmen. Vi er ulike, og det er bra. Mangfold er et rart ord – hva betyr det? Det betyr at vi er forskjellige, på mange måter. Ikke bare at vi ser ulike ut, men også at vi liker ulike ting. Ulikhet er fint! I denne filmen handler det mest om likheter og ulikheter mellom jenter og gutter. Se film: Mangfold og følelser Varighet: 3.28 Refleksjon etter filmen: Vi så i filmen at gutter kan likne på jenter og jenter kan likne på gutter – både utenpå og inni. Noen jenter kan føle seg mer som gutter og noen gutter kan føle seg mer som jenter. Det er ikke alltid at vi opplever at det passer å sortere alle i enten jente eller gutt. Det er også noen som opplever at de hadde passet bedre til å være det kjønnet de ikke er født som.	Gi felles kunnskap om temaet Øve på å snakke om temaet Felles refleksjon Øve på å lytte til andre, dele egne tanker og vente på tur i samtalen Alle blir sett

Refleksjonsspørsmål til bilde 1:

Hva er viktig for deg når du velger noen du vil leke med?

La elevene komme med egne forslag, lærer kommer med forslag ved behov.

For eksempel:

At man velger noen av samme kjønn, som har samme interesser og liker det samme. Om noen sier at det er viktig for dem å leke med samme kjønn, kan man utfordre elevene med å spørre om hvorfor? Er det bedre å leke med noen som har samme kjønn, men som ikke liker det samme som deg eller at man leker med noen av motsatt kjønn og som har de samme interessene?

Vi ser en ny film – introduser filmen først:

Filmen handler om en gutt som vil gå i kjole, og at faren ikke liker det. Moren og faren er redde og fortvilet fordi de er glade i barnet sitt - og det er derfor de krangler så mye. Det kan oppleves litt skummelt. Heldigvis ender filmen godt.

Film: [HolySiz – the light](#)

Varighet 3.50

Refleksjonsspørsmål til bilde 1:

Hvorfor tror dere at de andre reagerer som de gjør når gutten bruker kjole?

La elevene komme med egne forslag, lærer kommer med forslag ved behov.

For eksempel:

De blir usikre på situasjonen, synes det er rart og annerledes, kanskje de blir redd for å bli mobbet selv.

Refleksjonsspørsmål til bilde 2:

Hva tror dere gutten følte da faren tok på seg kjole?

La elevene komme med egne forslag, lærer kommer med forslag ved behov.

For eksempel:

Han følte seg lettet, glad og akseptert.

Lek	Smitteleken: <i>Formål:</i> Vise at handlinger smitter <i>Utstyr:</i> Stoler i en ring <i>Beskrivelse:</i> Meningen med denne leken er å vise at handlinger smitter. Når én gjør noe, så gjør plutselig flere eller alle det samme, så hva vi velger å gjøre kan være viktig. Sitt i ring, eller på plassene i klasserommet, men bli enige om <i>hvilken vei</i> handlingene skal smitte. Læreren starter med å gjøre noe (for eksempel riste med hele kroppen, gjemme ansiktet i hendene, hoppe opp i lufta, smile/le, vinke, danse, hinke, eller liknende). Dette sprer seg gjennom ringen/eller rundt i klasserommet fra person til person - og til slutt gjør alle det samtidig. Det er fint å bytte på å være den som gjør noe først. Meningen er at leken skal være en gradvis «smittelek» hvor bevegelsen sprer seg bortover. Når dere har lekt en stund og alle sitter på plassen sin igjen kan dere snakke om at på samme måte som disse tulle-handlingene smitter, så kan det smitte når noen sier stygge ord, snur seg vekk, ignorerer, sender stygge blikk og slikt. Få fram at de som fortsetter slike handlinger/ord er like ansvarlige som den som gjør det først.	
Oppsummering sammen	Vi setter oss i ringen og oppsummerer sammen. <i>Prosess:</i> Sende en ball e.l. rundt i ringen. Alle får ordet etter tur. Elevene sier en ting hver. Det er helt fint å si det samme som de andre, eller noe annet. Vi tar et spørsmål av gangen. Vi bytter spørsmål underveis, f. eks når 5-6 elever har svart. • Hva likte du i dag? • Hva lærte du? • Hvorfor er dette viktig? • Hva kan vi øve på?	Repetisjon Bevisstgjøring Avslutning og lukking av økta Vi lærer å lytte til hverandre og vente på tur. Alle blir sett.

